

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Йонка Петрова Първанова

**Относно дисертационен труд на тема:
ФАКТОРИ ЗА ГОТОВНОСТТА НА НОВИТЕ УЧИТЕЛИ
ЗА СПРАВЯНЕ С КОНФЛИКТИ В КЛАСА**

Автор: Меир Давидеско

**За присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално
направление 1.1. Теория и управление на образованието“**

Представеният дисертационен труд разглежда особено значим и интересен проблем от сферата на образователния мениджмънт. Несъмнено, готовността на новите учители успешно да се справят с възникващи конфликти в ученическата общност представлява сериозно предизвикателство както пред управлението на човешките ресурси, така и пред изграждането на работещи стратегии за подобряване на работата на учителите в контекста на съвременното общество.

Дисертационният труд е в общ обем от 180 страници, от които 155 страници авторов текст. Структурата на труда е ясна и последователна, като представя логически основните теоретични постановки и проведеното емпирично изследване, извеждайки основни изводи и заключения. Дисертацията включва увод, три глави, заключения, библиографска справка и приложения. Библиографията включва достатъчен набор от релевантни на темата източници на английски език и иврит.

Няма да се спирам подробно на анализ и оценка на отделните структурни части на труда, което е в полето на по-задълбочените рецензии. Накратко ще очертая позитивите и приносите му, както и някои бележки и препоръки към него.

Основните приноси на дисертационния труд могат да се открият в следното:

- Осъществен е систематичен обзор на връзката „нови учители – иновации – проекти“ в образованието, което поставя в нова парадигма въпроса за дейността и интеграцията на новопостъпващите учители;
- Представени са основните характеристики на училищно-базирания мениджмънт, като е направен опит той да се разгледа и анализира в пряка връзка със статута и самоуправлението на учителите и, в частност, новопостъпващите учители;
- Задълбочено и систематично са представени спецификите на конфликтите в училищната среда, устойчивостта като психичен конструкт и стратегиите за справяне с конфликти в тяхната връзка с новопостъпващите учители;

- Количественото емпирично проучване е базирано на ясно очертани променливи, като връзките между тях са експлицитно изведени, тествани и анализирани;
- Математико-статистическият анализ е извършен задълбочено, като са подбрани подходящи статистически процедури, чрез които да се потвърдят/отхвърлят поставените изследователски хипотези.
- Анализът и интерпретацията на получените емпирични данни от количеството проучване (анкета) е ясен, последователен и разкрива уменията на автора да представя, осмисля и обвързва в обща система емпирична информация от разнообразни източници.
- Като цяло, дисертационният труд е добре структуриран, с ясно открояваща се емпирична част

Същевременно, към представения дисертационен труд могат да се отправят и някои препоръки и бележки:

- В текста се забелязват някои несъответствия, като например: на стр. 7 в увода, в обектът на изследването е заявено намерение за разработване на подходяща тренингова програма за подсилване на устойчивостта на учителите, като ефективността на програмата по отношение справянето с конфликти ще бъде анализирана „чрез сравнително емпирично изследване“. Подобна програма не се открива описана в дисертацията в систематизиран вид, както не се откриват и сравнителни данни за нейната ефективност, като сравнение на устойчивостта и стратегиите за справяне с конфликти на експериментална и контролна група или преди и след провеждане на подобен тренинг.
- Подобно несъответствие се открива и в описания дизайн на емпиричното изследване. На стр. 110 и в следствие на стр. 112 (т. 3.2.) е заявено провеждане на интервю с учителите и образователни специалисти. Не се открива приложен въпросник от интервюто, както и представяне и анализ на данни от него. Акцентът в емпиричната глава е върху данните от количественото изследване и статистическата обработка.
- На последно място, като сериозна препоръка към труда може да се открие необходимостта заявената тема на дисертацията, обекта и предмета на изследването и реализираното емпирично изследване да се фокусират по-ясно върху управленската проблематика, с оглед на професионалното направление, в което се защитава дисертационния труд. Макар в теоретичната част да са открити значими управленски аспекти и парадигми, включително в контекста на мениджмънт на класа и справянето с конфликтите като част от него, в емпиричното

изследване подобен фокус е значително по-малко застъпен. Това произтича и от самата формулировка на обекта, предмета, целта и задачите на изследването, които са насочени към новопостъпилите учители, техните характеристики като устойчивост и самоефективност и способността им за справяне с конфликти, без да е ясно очертана управленската парадигма както в дизайна на изследването, така и в обобщението на получените резултати и изведените препоръки.

Към докторанта имам следния въпрос:

- След осъществения анализ на мениджмънта на класа като типове (Глава 2, точка 2.1.) и проведените емпирични проучвания на устойчивостта на новопостъпилите учители, би ли могъл докторантът да очертае конкретни стратегии на действие в рамките на мениджмънта на класа и/или конкретни управленски подходи, които да подпомогнат младите учители да се справят с конфликтите в класната стая.

Представеният автореферат на английски език отразява достоверно основната структура и съдържание на дисертационния труд. По отношение на превода на автореферата на български език, обаче, могат да се отправят сериозни препоръки за изчистване на термините и понятията, структуриране на изреченията както и конкретни преводи, които са неясни или неточни в контекста на българската езикова норма (например – „класов мениджмънт“).

Докторантът е представил три публикации по темата на дисертационния труд, което е достатъчно и покрива наукометричните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в съответното професионално направление.

Въпреки направените бележки и препоръки, считам, че представеният дисертационен труд отговаря на основните изисквания и ще гласувам ЗА присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието на докторант Меир Давидеско.

6.06.2021 г.
София

Изготвил становището:

/доц. д-р Йонка Първанова/

